

[Thorkil Kristensen.]

rere end før Krigen. Der er derfor et tydeligt Misforhold mellem Huslejen i de Lejligheder, i hvilke Lejen er holdt nede gennem Huslejeregulering, og det Niveau, som man vil faa, hvis vi engang igen skal have frie Forhold paa Byggeriets og Husudlejningens Omraade.

Jeg ved ikke, hvor meget det fremtidige Huslejeniveau skal være højere end Førkrigstidens, for at vi kan faa friere Forhold; det er ikke sikkert, at det bliver 90 pCt., det kan være, at en Del af Byggeomkostningerne falder noget igen, og det er muligt, at Renten ender med at blive lidt lavere end før Krigen. Men jeg føler mig i alt Fald sikker paa, at der skal ske meget mærkelige Ting, hvis vi skal komme ned paa noget, der er mindre end 50 pCt. dyrere end før Krigen; jeg er tilbøjelig til at tro, at det snarest vil komme til at ligge en Del højere. Denne Stigning i Boligomkostningerne er jo allerede blevet aktual for en betydelig Del af Samfundets Borgere, nemlig for dem, som har maattet købe en Bolig eller maattet bygge sig en Bolig, undtagen i det Tilfælde, hvor der til dette Byggeri er knyttet en betydelig Statsstøtte. Det er klart, at før eller senere maa det almindelige Huslejeniveau i Landet tilpasses efter Efterkrigstidens Forhold, det vil sige efter det højere Niveau, som de forhøjede Omkostninger nu engang gør nødvendigt — jeg henviser igen til Professorudvalgets Betænkning, det Sted jeg før talte om.

Man kan saa spørge, hvornaar Tidspunktet er inde dertil. I den Betænkning, jeg har henvist til, siger man, at Tidspunktet utvivlsomt ikke var inde i 1945; det var for tidligt, man vidste endnu for lidt om, hvor det fremtidige Lejeniveau skulde være, og dertil kom, at i saa ustabile Tider som dem, man kunde vente i den første Efterkrigstid, var det farligt at slippe Tendenser løs, som kunde forstærke Inflationen. Jeg mener, at disse Forhold stadig gør sig gældende i betydelig Udstrækning; jeg turde derfor ikke tage Ansvaret for at give Huslejeniveauet frit i Dag, og jeg tror ikke, at der er nogen, der tør, naar det kommer til Stykket, dertil er Knapheden paa Lejligheder alt for stor. Vi maa vente, til der kommer bedre Forhold imellem Tilbud og Efterspørgsel, men det er naturligvis paa den anden Side det Maal, vi maa stræbe efter. Det betyder saa paa den anden Side — det synes jeg, det er nødvendigt, at man siger rent ud —, at de, der sidder i de gamle Lejligheder, for hvilke Huslejestoppet er fuldt effektivt, har et meget betydeligt Privile-

gium i Forhold til den øvrige Befolkning. Der er ikke paa Forhaand nogen Grund til at tro, at disse Mennesker ikke gennemgaaende har haft en Indkomststigning omtrent svarende til, hvad vi andre har haft, men der er paa dette betydningsfulde Omraade blevet fritaget for Virkningerne af den Pristigning, som den øvrige Befolkning har maattet lide under.

Jeg drager heraf den Konklusion, at det vil være nødvendigt paa et eller andet Tidspunkt at begynde en Tilpasning af Huslejeniveauet i disse gamle Lejligheder, og det bør man naturligvis ikke gøre ved uden videre at give Huslejen fri eller tillade en meget betydelig Forhøjelse, som skal tilfalde Grundejeren, da det jo ikke kan være rimeligt, at Grundejerne indkasserer hele denne betydelige Gevinst. Jeg gør udtrykkelig det Forbehold, at jeg ikke hermed tager Stilling til det Spørgsmaal, om der er en Del Tilfælde, hvor Huslejen er for lav til at dække Husejerens Omkostninger og en rimelig Fortjeneste. Det er gjort gældende, at i mange Tilfælde tillader Huslejestoppet ikke en rimelig Løn for Grundejerens Virksomhed og Rente af hans Kapital. Det er et Spørgsmaal, som jeg ikke her skal komme ind paa, jeg tror personlig, det ligger meget forskelligt fra Tilfælde til Tilfælde.

Jeg tror, at den rationelle Løsning af Problemet — hvis man skal kombinere det med en Løsning af det Værelseproblem, som i Dag er særlig aktuelt — bliver, at man gennemfører à jour-Føringen af Huslejeniveauet i Form af en Afgift paa de gamle Lejligheder, ikke svarende til Byggeomkostningsstigningen, det vilde være for meget, saa langt kan vi ikke gaa i Øjeblikket; jeg kunde tænke mig f. Eks. noget i Omegnen af 30 pCt. af Huslejen, saaledes at ogsaa de gamle Lejligheder som Princip vilde faa en Afgift paa 30 pCt. af Huslejen og dermed vilde stige med denne Procent.

Men jeg vilde paa den anden Side mene, at man for det første af sociale Grunde og for det andet ud fra de Betragtninger, som har ført til det foreliggende Lovforslag, bør give et Fradrag i denne Afgift; et Fradrag for hver Beboer af Lejligheden. Hvis man f. Eks. tænkte sig, at man her i København gav et Fradrag paa, skal vi sige 60 Kr. om Aaret pr. Beboer, vilde det føre til, at smaa Lejligheder, hvori der bor en forholdsvis stor Familie, vilde gaa helt fri, medens store Lejligheder, hvori der bor en lille Familie, vilde faa en ret betydelig Afgift og derved vilde blive animeret til at stille Værelser til Raadighed til Udlejning.